

YUKIO
MISHIMA
CAI ÎN GALOP

Traducere din japoneză și note de
ANDREEA SION

HUMANITAS
fiction

În anul al șaptelea al Erei Shōwa¹, Shigekuni Honda împlinea treizeci și opt de ani. Pe când era încă student la Facultatea de Drept a Universității Imperiale din Tokyo, trecuse cu succes examenul de funcționar juridic și, la absolvirea facultății, fusese numit funcționar de probă la Tribunalul Regional din Ōsaka, oraș în care s-a și stabilit. În anul al patrulea al Erei Shōwa² fusese numit judecător. După ce avansase până la poziția de judecător asociat de rang superior, cu un an în urmă se transferase la Curtea de Apel din Ōsaka, pe postul de judecător asociat de rang inferior.

La vârsta de douăzeci și opt de ani, Honda s-a însurat cu fiica unui judecător, prieten al tatălui său, care fusese obligat să se pensioneze ca urmare a reformei legale din anul al doilea al Erei Taishō³. Nunta a avut loc la Tokyo, iar apoi tinerii căsătoriți s-au întors imediat la Ōsaka. Nu au avut copii în cei zece ani de căsătorie. Însă Rie, soția lui, era o persoană cumsecade și modestă, iar relația lor era armonioasă.

Tatăl lui Honda se stinsese din viață cu trei ani în urmă. La vremea aceea, Honda s-a gândit să scape de locuința din Tokyo și să-și aducă mama la Ōsaka, dar ea s-a împotrivit și a rămas să locuiască singură în reședința spațioasă de la Tokyo.

Honda și soția sa locuiau într-o casă închiriată și aveau o singură servitoare. Casa, cu două camere la etaj și cinci la parter, incluzând vestibulul de la intrare, avea și o grădină de vreo douăzeci de *tsubo*⁴, iar chiria îi costa 32 de yeni pe lună.

1. 1932. Era Shōwa este cuprinsă între anii 1926 și 1989.

2. 1929.

3. 1913. Era Taishō este cuprinsă între anii 1912 și 1926.

4. Un *tsubo* are aproximativ 3,3 m².

În afară de cele trei zile pe săptămână când mergea la tribunal, Honda lucra acasă. Când mergea la serviciu, lua un tramvai de la stația Tennōji Abeno-suji, cobora la Kitahama San-chōme, apoi traversa râurile Tosabori și Dōjima. Tribunalul se afla lângă podul Hokonagashi. Era o clădire din cărămidă roșie, cu o imensă crizantemă, reprezentând emblema imperială, strălucind deasupra intrării.

Pentru judecători, *furoshiki*¹ era un obiect foarte folosit. Aveau mereu de cărat documente, fie spre serviciu, fie înapoi spre casă, în general prea multe pentru a încăpea în servietă. Însă bocceua *furoshiki*, mică sau voluminoasă, le cuprindea pe toate. Honda folosea o pânză de mărime medie din muselină, cumpărată de la magazinul Daimaru. Pentru cazurile când s-ar fi dovedit neîncăpătoare, ținea în ea, împăturită, încă una. Cum bocceua conținea lucruri esențiale pentru munca lui, când se urca în tramvai Honda n-o punea niciodată în plasa pentru bagaje. Unul dintre judecători obișnuia chiar să treacă o sfoară pe sub nodul boccelei și să și-o lege de gât, atunci când, în drum spre casă, se oprea la un pahar cu colegii.

În mod normal, Honda redacta hotărârile judecătorești chiar în biroul judecătorilor. Totuși, în zilele când nu erau procese, abia găsea un loc liber în camera înțesată de lume, unde se purtau dezbateri înfocate și unde funcționarii tineri stăteau și ascultau în picioare, încercând să învețe cât mai multe. Îi era imposibil să scrie acolo în liniște și de aceea prefera să lucreze acasă, noaptea.

Shigekuni Honda era specialist în drept penal. Deși se spunea că, la Ōsaka, judecătorilor le era greu să se afirme pentru că numărul de infracțiuni era relativ scăzut, el nu-și făcea griji.

Își petrecea nopțile lucrând acasă, citind rapoartele poliției și ale procurorilor sau materiale de la audierile preliminare ale cazurilor pe care urma să le judece la tribunal. După ce-și făcea câteva însemnări, trimitea documentele Judecătorului-Șef, iar după ce acesta lua o anumită decizie, el era cel care compunea hotărârea judecătorească respectivă. Odată cu zorii, ajungea în sfârșit și la

1. Bucată de pânză pătrată, cu imprimeu colorat, folosită pentru a ambala și transporta obiecte.

formula „ca urmare a celor de mai sus, Curtea pronunță următorul verdict“. După ce Judecătorul-Şef corecta textul, făcea adăugiri și i-l dădea înapoi, Honda lua pensula și scria forma finală în tuș. Avea degetele pline de bătăături de la pensulă, ca un copist.

Nu-i plăceau petrecherile animate, cu gheise, și nu participa decât la banchetul tradițional de sfârșit de an, care se ținea la Shinkanro, în cartierul Kita. Atunci șefii de departamente și subalternii beau zdravăn, cot la cot, și uneori se întâmpla ca cineva, cu limba dezlegată de la băutura, să-i vorbească verde-n față președintelui Curții de Apel.

De obicei judecătorii mergeau să se destindă, la un pahar, în cafenele sau mici prăvălii de *oden*¹ din cartierul Umeda-Shin'michi. Într-unul dintre localuri, serviciile pentru clienți erau deosebite: dacă cineva întreba o chelneriță cât e ceasul, ea răspundea suflecându-și poalele fustei și uitându-se la ceasul prins pe coapsă. Printre judecători mai erau desigur și unii serioși, pentru care cafeneaua era doar un loc în care se bea cafea. În timpul unui proces în care inculpatul, învinuit că-și însușise o mie de yeni, a declarat că i-a cheltuit pe toți prin cafenele, judecătorul a izbucnit, furios:

— Mincinosule! O cafea costă doar cinci bănuți! Doar nu vrei să spui c-ai băut atât de mult?

Chiar și după reducerea generală a salariilor, Honda câștiga lunar aproape trei sute de yeni, cât un comandant de regiment. Colegii săi își petreceau timpul liber cu diverse activități: unii citeau romane, alții exersau cântece și dansuri Nō în stilul Kanze, iar alții se întâlneau să scrie *haiku*-uri și să facă ilustrații pentru poezii. Însă pentru cei mai mulți acestea erau doar pretexte ca mai apoi să meargă să bea un pahar împreună.

Cei care se voiau în pas cu moda luau lecții de dans. Pe Honda nu-l atrăgea dansul, însă îi auzea adeseori discutând pe colegii săi cărora le plăcea. Pentru că la Ōsaka dansul era interzis printr-o hotărâre a orașului, doritorilor nu le rămânea decât să meargă la saloanele Katsura și Keage din Kyōto sau la Amagasaki, unde

1. Mâncare tradițională japoneză constând din diverse ingrediente fierte laolaltă într-o supă cu sos de soia, zahăr și *sake*.

salonul Kuise, cu aspect de sală de sport, se înălța singuratic în mijlocul câmpurilor cu orez. De la Ōsaka, drumul cu taxiul costa un yen. În serile ploioase, la ferestrele clădirii se zăreau trecând umbre în mișcare, iar siluetele dansând în pas de foxtrot se prelungeau ciudat peste parcelele cu orez scăldate de ploaie.

Cam așa era viața lui Honda la acea vreme...

2

Ce ciudată este vârsta de treizeci și opt de ani!

Tinerețea s-a încheiat de mult, dar printre amintirile acumulate între timp nu s-a păstrat nici una vie, și de aceea trăiești cu senzația că de tinerețe nu te desparte decât un zid subțire. Sunetele de dincolo răzbat cu claritate, însă nu mai există nici o cale de acces.

Pentru Honda, tinerețea se sfârșise odată cu moartea lui Kiyooki Matsugae. Atunci, flacăra din inima lui se stinsese.

I se întâmpla chiar și acum să răfoiască jurnalul cu vise pe care i-l lăsase Kiyooki, când obosea să tot scrie texte juridice în miez de noapte. Multe dintre cele scrise în jurnal păreau a fi doar ghicitori fără sens, însă printre ele se regăseau și vise frumoase, care ascundeau prevestirea morții tânărului. Visul în care spiritul lui Kiyooki își privea propriul sicriu din lemn alb, așezat în mijlocul camerei scăldate în lumina albăstruie a zorilor, avea să devină realitate după un an și jumătate. În vis, fata cu fruntea înaltă care stătea aplecată peste sicriu, îndurerată, era cu siguranță Satoko, însă Satoko cea în carne și oase nu apăruse la înmormântare.

Se scurseseră de atunci optsprezece ani. În amintirile lui Honda, granița dintre vis și realitate începuse să se șteargă. Singurul obiect concret pe care se putea bizui era jurnalul lui Kiyooki, scris chiar de mâna acestuia și în care se păstraseră, cernute ca grăunțele de aur din nisip, nu clipele reale din viața acestuia, ci visele sale.

Odată cu trecerea timpului, pentru Honda visele și realitatea au început să capete aceeași valoare. Granița dintre ceea ce s-a întâmplat și ceea ce ar fi putut să se întâmple se subția tot mai mult.

Pe măsură ce visele corodau realitatea, trecutul semăna tot mai mult cu viitorul.

Când era tânăr, realitatea era una singură, iar viitorul părea că se înfățișează sub diferite forme; însă, cu cât înainta în vârstă, cu atât apăreau mai multe realități, iar trecutul lua un număr infinit de forme. Fiecare din acestea se lega de câte o realitate și granița dintre cele două se contura tot mai vag. Amintirile unor astfel de realități atât de schimbătoare deveniseră doar o nouă dimensiune a visului.

Pe de o parte, își amintea cu greu numele persoanelor întâlnite abia cu o zi înainte. Pe de altă parte, amintirea lui Kiyoaki rămăsese mereu proaspătă, așa cum un coșmar avut într-o noapte se păstrează întipărit în minte mai viu decât imaginea străzii familiare pe care omul merge în dimineața următoare. După ce împlinise treizeci de ani, Honda începuse să uite numele oamenilor, unul după altul, așa cum se cojesc bucățile de vopsea de pe un zid. Realitatea pe care acele nume o semnificau devenise mai goală și mai inutilă ca orice vis și se stinsese treptat din viața lui de zi cu zi.

Honda simțea că viața nu-i va putea fi tulburată: orice s-ar petrece în lume, el avea să treacă totul prin sita riguroasă a sistemului juridic. Fără urmă de îndoială, aparținea unei lumi unde domnea logica, singura mai certă decât visele și realitatea.

Prin intermediul numeroaselor cazuri de care se ocupa, Honda era în permanent contact cu sentimentele violente ale oamenilor. Deși lui personal nu i se întâmplase niciodată, văzuse la o anumită categorie de oameni forța malefică pe care o putea avea o trăire sufletească.

Să fi fost într-adevăr în siguranță? Dacă stătea să se gândească, demult, un pericol care-l pândise din depărtare fusese distrus într-o străfulgerare de lumină. De atunci, la adăpost în armura lui de oțel, nu mai simțise o atracție puternică pentru nimic. Pericolul de demult, distrus până în temelii, fusese Kiyoaki.

Pe vremuri îi plăcea să povestească despre anii petrecuți împreună cu prietenul său, dar tinerețea, pentru un om ajuns la maturitate, nu este decât o etapă de imunizare. Iar acum avea treizeci și opt de ani. O vârstă la care, în mod straniu, nu-i venea să spună că deja își trăise viața, dar nici nu era gata să accepte moartea tinereții.

O vârstă la care experiențele trăite începeau să emane un iz fetid, iar bucuriile deveneau tot mai rare. O vârstă la care orice distracție ușuratică își pierdea farmecul. Honda se dedicase trup și suflet meseriei sale abstracte, iar aceasta îl ținea la distanță de orice sentimente prea puternice.

Când se întorcea acasă, înainte de a intra în birou să lucreze, cina împreună cu soția sa. Nu avea o oră fixă. Dacă lucra acasă, luau masa pe la ora șase, însă în zilele în care mergea la tribunal și rămânea să lucreze până seara, uneori se făcea chiar ora opt. Dar acum, spre deosebire de vremea în care prezida audiențele preliminare, nu mai era trezit în toiul nopții.

Oricât de târziu s-ar fi întors, Rie îl aștepta să ia masa împreună. Când se întâmpla să vină târziu, soția se grăbea să încâlzească mâncarea, iar Honda citea ziarul de seară, ascultând zgomotele pe care le făceau soția și slujnica trebăluind prin bucătărie. Pentru Honda, ora cinei era momentul cel mai plăcut din zi. Familia sa avea alt tipar pe atunci, însă și-l amintea adesea pe tatăl său stând și relaxându-se, seara. Pe nesimțite, ajunsese să-i semene.

Se deosebea totuși de el prin faptul că-i lipsea acel aer nefiresc, solemn, specific oamenilor din Era Meiji¹. El nu avea copii față de care să se arate sever, iar familia sa păstra o ordine mult mai simplă și mai firească.

Rie vorbea puțin, nu-și contrazicea soțul niciodată și nu era iscoditoare. Avea o ușoară nefrită și uneori se umfla puțin la față; atunci folosea ceva mai mult fard și, de aceea, ochii ei păreau mai stinși.

Într-o seară de duminică de pe la jumătatea lunii mai, chipul lui Rie era iarăși umflat. A doua zi Honda trebuia să meargă la tribunal; se apucase de lucru după-amiaza, gândindu-se că avea să termine până seara. Nedorind să se întrerupă din lucru pentru cină, îi spusese soției să-l aștepte cu masa, dar a reușit să termine abia pe la ora opt. Era un lucru neobișnuit să ia masa atât de târziu în zilele când lucra acasă.

1. 1868–1912.

Honda nu avea gusturi prea rafinate, dar în lunga vreme petrecută în regiunea Kansai își dezvoltase un interes pentru ceramică și-și permitea micul lux de a folosi la mesele de zi cu zi veselă de calitate. Mânca din boluri de ceramică Ninsei, iar seara bea *sake* din ceșcuțe din porțelan de Awata lucrate de Maestrul Yohei al III-lea. Rie, la rândul său, prepara diverse delicatese, salată de pește *ayu* cu sos de muștar, țigar la grătar în stil Kantō sau dovleac de iarnă cu sos gros de *kuzu*¹, străduindu-se să inventeze meniuri cât mai potrivite pentru sănătatea soțului ei, care-și petrecea ziua întregă aplecat la masa de scris.

Era sezonul în care focul din vasul cu jăratice și sfârâitul apei din ceainic începeau să pară neplăcute.

— Cred că n-are nimic dacă bea un pic mai mult *sake* în seara asta... mi-am sacrificat ziua de duminică, dar am reușit să termin treaba, a spus Honda, ca pentru sine.

— Ce bine că ai terminat! a răspuns Rie, în timp ce-i turna *sake* în ceșcuță.

Mâna lui ținând ceșcuța și a ei, turnând *sake*, se coordonau într-o armonie simplă și firească, aproape jucăușe, parcă legate cu un fir nevăzut. Rie nu era femeia care să tulbure asemenea armonie. Honda era sigur de asta, așa cum era sigur de grădina cu magnolii în floare, care înmiresmau aerul serii.

Tot ceea ce-și dorea se afla acolo, sub ochii lui și la îndemână. Prezența lor liniștită... era ceea ce izbutise să obțină, în decurs de douăzeci de ani, tânărul promițător de odinioară. Demult, erau foarte puține lucruri certe la care putea ajunge, dar, pentru că asta nu l-a înfuriat niciodată, toate i-au devenit accesibile.

După ce și-a sorbit pe îndelete băutura, Honda a luat un bol cu orez aburind, în care străluceau voioase boabe verzi de mazăre, și s-a pregătit să mănânce. Chiar atunci s-a auzit de afară băiatul cu ziarele, anunțând o ediție specială. Honda a trimis-o pe slujnică să-i cumpere un exemplar. Avea paginile tăiate strâmb și cerneala încă udă, se vedea clar graba cu care fusese tipărit. Ziarul dădea

1. *Pueraria lobata*, legumă cu conținut bogat de amidon.

prima știre despre Incidentul de la 15 Mai, anunțând că Prim-Ministrul Inukai fusese asasinat de către ofițerii de marină.

— Și asta doar la scurt timp după incidentul creat de Ketsu-meidan¹, a oftat Honda.

Nu făcea parte dintre acei oameni care, negri la față de supărare, criticau vremurile în care trăiau. Se considera aparținând unei lumi în care domnea claritatea, iar acum, fiindcă băuse, totul i se părea cu atât mai clar.

— Iarăși ai să fii foarte ocupat, nu-i așa? a spus Rie.

Honda a fost cuprins de milă și afecțiune totodată, văzând cât de ignorantă era fiica unui judecător.

— Nu, de cazul ăsta se va ocupa Curtea Marțială.

Problema nu ținea de jurisdicția lui.

3

Incidentul de la 15 Mai a fost discutat o vreme și în biroul judecătorilor de la Curtea de Apel, însă de pe la începutul lunii iunie procesele au devenit atât de numeroase, încât nimeni n-a mai avut timp să se preocupe de un asemenea caz care oricum nu intra în atribuțiile lor. Toți cunoșteau foarte bine adevărul – trecut sub tăcere de știrile din ziare – și făcuseră schimb de informații în amănunțime. În plus, era clar pentru toată lumea că judecătorul Sugawa, șeful Curții de Apel și totodată specialist în *kendō*, nutrea simpatie pentru acuzații implicați în incident, dar nimeni nu aducea acest lucru în discuție.

Asemenea incidente se iscau unul după altul, ca valurile care ajung la țărm în puterea nopții. Mai întâi, în larg, se unduiesc mici și albe, apoi se apropie pe nesimțite, se ridică înalte și se rostogolesc, se sparg și se retrag. Honda și-a amintit de plaja de la Kamakura, unde, cu nouăsprezece ani în urmă, stătuse întins pe nisip, împreună cu Kiyoaki și cei doi prinți din Siam, și privise mișcarea valurilor.

1. Lit. „Gruparea legământului de sânge“, grupare politică de dreapta de la începutul Erei Shōwa.